

Socializem v luči zdravega razuma.

(Dalje).

9. "Rdeča" internacijonala.

Internacijonala se je ustanovila l. 1865 in 1866. Duševni očetje so ji bili Marx, Mazzini, Colger, Eccarius.

Kaj pa je to "internacijonala"?

Iz nje pravil posnamemo to-le: "Gospodarsko osvojenje delavskega sloja je veliki in zadnji namen, kateremu se mora vsako politično gibanje pokoriti, ker niso bili delavci v posameznih deželah edini, in ker niso imeli delavski sloji raznih dežel bratovske zveze. Vsled tega je osvobojenje delavskega sloja socialna naloga, ki obsega vse dežele, v katerih živi novodobna družba. Zato se je ustanovila "mednarodna delavska zveza, internacijonalna delavska asocijacija, ali nakratko "internacijonala".

Ta zveza se je ustanovila, da se ustvari neko središče združenju in urejenemu sodelovanju med delavskimi družbami po raznih deželah, ki imajo vse ravno tisti namen, namreč varstvo, napredek in popolno osvobojenje delavskega sloja".

To se lepe besede in bi bile tudi kaj koristne za delavca, ako bi bile ravno samo besede in ako bi ne ostale le na papirju.

Najprej so se generali med seboj prepirali kdo spada v to zvezo in kdo ne. Rekli

so, da član zveze more biti le proletarec. Toda hitro je imel eden pripravljeno vprašanje, kdo je proletarec. Ako je proletarec le navadni delavec, potem bi niti Marx sam ne mogel biti član zveze. Na vse zadnje so napravili kompromis tako, da tudi "duševni proletarci, ki delajo z glavo", spadajo v to zvezo.

Nato se predlagali 8-urni delavnik, toda ostalo je le pri predlogu.

Potem so se čisto brez potrebe začeli mešati v vero. Predlagali so naj se odpravi iz šol verouk, to je vera sploh in naj se nadomesti s češčenjem tistih mož, ki so si stekli posebnih zaslug za gmotni napredek človeštva, to je po slovensko češčenje socialističnih bogov kakor Marxa, Bebela, Kristana. Ostalo je tudi samo pri predlogu.

Kmalu nato so se pa začeli lasati židi in nežidi. Marx je bil žid. Protežiral in zagovarjal je le žide, to se razume, in nikdar ni smel nikdo besedice ziniti ali zapisati proti židom, ni maral antisemitov.

Ruski socialist Bakunin pa je nastopil proti židom in je v ta namen spisal posebno knjižico. Zato ga je Marx začel sovražiti in, prišlo je do novih preprirov med sodrugimi. Marx je imel dosti pristašev, povečini židov, Bakunin pa tudi.

Internacijonalni odbor je tudi zahteval brezpogojno poslušnost in vero v interna-

cijonalno nezmotljivost, a drugi se zopet s tem niso strinjali in prišlo je do poloma.

L. 1872 je začela razpadati internacijonala kot družba in l. 1873 je zaspala za vedno. Do tega leta so imeli vsako leto svoje zborovanje, a od leta 1873 ni bilo nobenega zborovanja več. Od te internacijonale ni imelo delavstvo prav nobene koristi, kajti od puhlih fraz ne more nihče biti sit. To je pač najboljši dokaz, da se socijalistična teorija ne da uresničiti. Kadarkoli socijalisti kaj "velikopoteznega" začnejo, pridejo pred svet z bobnečimi frazami, nato se voditeljski zlasajo med seboj, zaidejo v protislovja, in ideja razpade.

Od internacijonale je ostala samo še fraza, ki včasih veže platonično sodruge na papirju. Govorijo in pišejo vsaki dan o internacijonali, ki je nikjer ni. Sodrugi postopajo naravnost nasprotno idejam internacijonale, posebno zdaj za časa evropske vojske, namesto "mednarodna družba" je zdaj "narodna družba".

Ne sme se zamenjati rdeče internacijonale z mednarodnimi delavskimi shodi. Najboljše bo za delavca, ako za njega dobrobit sodelujejo vse države sporazumno, in za to zblížanje držav mnogo storijo delavski mednarodni shodi. Toda ti shodi se pečajo res z delavskimi vprašanji, upoštevajo sedanost in računajo ž njo, rdeči sodrugi pa fantazirajo o rečeh, ki se nikdar ne dajo uresničiti, ki nimajo nobene praktične podlage, zato pa nimajo nikjer uspeha.

Tisti Marx, ki je snoval in zagovarjal internacijonalo, torej mednarodnost, to je družbo, kjer so vsi narodi enaki, imajo enake pravice in enake dolžnosti, ravno tisti Marx pa je nesramno sovražil Slovane in jih je javno napadal po spisih, kjerkoli je mogel. Mednarodni žid Marx je stal na strogo nemškem stališču in je udrihal posebno po Jugoslovanih leta 1848, ko so se Jugoslovani bojevali za svobodo; proti Slovanom je zagovarjal madžarske puntarje. Tako-le piše na pr.: "Protisila je strašna. Vsa Avstrija, v ospredju 16 milijonov fanatiziranih Slovanov proti štirim milijonom Madžarov . . . Pravi namen panslavizma je, da ustvari slovansko državo od

Krkonoš in Karpatov do Črnega, Egejskega in Jadranskega morja pod rusko oblastjo. Toda kje je Slovanstvo, kakor v glavnih nekaterih ideologov kje je slovanski jezik, kakor v domišljiji gospodov Palackega, Kaja in tovarišev in približno v staroslovanskih litanijah ruske cerkve, ki jih nobeden Slovan več ne umeva? V resnici imajo vsi ti narodi najrazličnejšo omiko: od precej visoke novodobne industrije na Češkem, ki so jo Nemei razvili, do skoraj nomadskega barbarstva Hrvatov in Bolgarov . . . Razun Poljakov, Rusov in k večjemu še Slovanov na Turškem nima noben slovanski narod bodočnosti iz lahko-umevnega vzroka, ker nimajo vsi drugi Slovani niti prvih zgodovinskih, zemljepisnih, političnih in obrtnih pogojev, da bi bili samostojni in da bi mogli živeti." (Neue Rheinische Zeitung, l. 1848).

Tako piše o Slovanih tisti človek, ki je vrgel v svet besede: "Proletarci vseh dežel, združite se!" Tako je grdil Jugoslovane, zatirane narode, ki so bili še skoro vsi gospodarski proletarci.

Saj pa je to čisto razumljivo. Kedaj je še bil žid nesebičen in odkritosrčen prijatelj delavcev. Žid išče tudi pri delavskih organizacijah svojega dobička in ga tudi najde. Značilno je, da ravno židi silijo v socijalistične vrste; tudi dandanes je veliko socijalističnih voditeljev židov, in svet še ni slišal, da bi bil kateri izmed njih umrl kot siromak, ampak vsak kot premožen ali bogat "sodrug". Delavci jih pa plačujejo.

Kako grešijo socijalisti proti sami "ideji" internacijonale zdaj za časa evropske vojske, to je že naravnost grdo. Niti najsvetejša ideja, ki bi jih morala vsaj na videz družiti, jim ni več sveta.

Lasajo se po Evropi, da je kaj! Sodrugi kolje sodruga, internacijonala pa joka. Pa ne samo to! Tudi proti sklepanju miru so. To se pravi: mi smo zato, da se koljemo naprej.

Dne 4. febr. letos so se sestali francoski socijalisti v Besancon ter soglasno obsodili mirovno agitacijo Sebastijana Faure. Sprejeli so resolucijo, v kateri se priporoča nadaljevanje boja, dokler ne zmaga Francija ter se stre nemški imperijalizem.

še lepše so naredili na Nemškem. Veliko moč imajo na Nemškem socijalisti. Imajo okoli 100 državnih poslancev, za katerimi stoji par milijonov volivcev.

Ko se je pa šlo zato, ali se dovoli vladi kredit za vojsko ali ne, tedaj so pa vsi socijalistični poslanci glasovali za vojsko, za prelivanje krvi. Izjemo je naredil samo poslanec Liebknecht, ki je pravilno in držeč se socijalističnih principov glasoval proti vojnemu kreditu.

Ali mislite, da so mu bili socijalisti hvaležni za njegov moški in neustrašeni nastop? Kaj še! Ravno nasprotno. Obsodili so ga, disciplinirali so ga, kaznovali so ga, zadirali so se nad njim, češ da ruši strankino disciplino, in malo je manjkalo, da ga niso vrgli iz stranke, njega, ki je najbolj goreč socijalist.

Povdarjamo, da je v nemškem državnem zboru nad 100 socijalističnih poslancev. Ako bi ti, kakor en mož glasovali proti vojski, bi si bila vlada pač premislila, predno bi začela tako usodepolno vojsko z malo večino državnozborskih glasov. Res je sicer, da bi imela vlada tudi brez socijalističnih glasov večino za vojsko, toda ta večina bi bila neznatna in bi bilo jako klaverno za vlado, ki bi vseeno začela vojsko s tako močno opozicijo.

Socijalisti se zdaj skušajo izgovarjati, da bi itak tudi brez njih glasov bila vojska, da s svojimi glasovi niso mogli preprečiti vojske. Toda vprašanje je, kaj pa je s strankinim programom, kje so načela vaš, zakaj pa s svojimi glasovi dejansko ne pokažete, da ste proti vojski. Ker ste pa glasovali za vojsko, ste s tem pokazali, da odobravate vojsko, da se strinjate s klanjem.

Saj tudi dobro veste, da ne morete svoje ga prezidenta izvoliti v Zedinjenih Državah, pa vendar greste volit. Zakaj? Zato, da pokažete svojo moč, da štejete svoje glase, da s svojimi glasovi protestirate proti drugim strankam. Zakaj pa s svojimi glasovi niste protestirali proti vojski, proti klanju? Tako pa ste soodgovorni za klanje in za vso nesrečo, ki jo je nad milijone prinesla vojska. In kar je še več! Nihče vam več ne bo verjel, da ste proti vladi,

ampak socijalizem je postal po vseh deželah ponižen vladni hlapec, na katerega se evropske vlade lahko zanesejo!

Ali hočete dokaz?

Nemški socijalist Anton Fendrich je spisal knjigo z naslovom: "Z avtomobilom na bojni črti." V tej knjige piše tako "monarhično" o nemškem cesarju Viljemu, da bi kak dvorni svetnik ne mogel lepše. O sestansku s cesarjem piše:

"Nikdar mi še ni nikdo tako prisrčno in toplo stisnil roke, kakor ta mogočni vladar, ki ga nisem še nikoli prej videl. Cesar mi je rekel, da je čital moj spis o vojski z velikim zanimanjem. "Ali veste, kdo me čuva tu v tem mestu", me vpraša naenkrat? Ker mu nisem mogel odgovoriti na to vprašanje, odgovoril je sam: "Čuvajo me sami socijalisti, ker obstoji vojaštvo tega mesta skoro iz samih socijalistov. In to so vam imenitni dečki, vsi od prvega do zadnjega."

"Med temi cesarjevimi besedami sem imel priložnost opazovati tega izvanrednega moža. Gledal sem v par jasnih, modrih oči, tako bistrih kakor raztopljeno jeklo. Gledal sem v zdrav in svež obraz, ki ga starost ni nič razorala. Nikdar prej v življenju nisem imel priložnosti govoriti s človekom, ki bi o vsakojakem predmetu znal tako precizno se izraziti, ki bi imel tako zdrave misli in tako množico dobrih in globokih idej.

Dobil sem globok utis, da je cesar velik prijatelj miru, da je skušal preprečiti vojsko do zadnje minute. Opazil sem tudi, kako britko se pritožuje cesar čez svoje sorodnike na Angleškem in Ruskem, ki so bili vsi proti njemu, ko si je prizadeval ohraniti evropski mir.

Nikdo ne more pričakovati, da bi bili cesarjevi nazori taki, kakor socijalistov, toda ni dvoma, da razume težnje socijalistične stranke boljše, kakor bi si marsikdo mislil.

Dve uri sem govoril s cesarjem. Tako piše socijalist o cesarju. Tako prijazen je cesar s socijalistom! Delavec, ali se ti kaj bliska?

Ali misliš, da ni bil cesar prej dobro poučen o Fendrichu, predno mu je dovolil dveurni pogovor?

Ali misliš, da niso cesarjevi ljudje povedali Viljemu, da se mu ni treba nič bati tega socialista, ker je pohleven, kakor božji volem?

Ali vidiš, kako hvali socialist cesarja in cesar socialiste?

To vse povej socialistom, kadar bodo še zmerjali na kronane glave.

Hinavci so, da jim ni para!
Sodrugji se koljejo, internacijonala pa plaka.

Sodrugji se zmerjajo med seboj, internacijonala pa si briše solze.

Kakor okrutno mačeho jo zaničujejo, toda prihodnji teden bo imel "Proletarec" uvodni članek o krasni in važni internacijonali, ki je že zdavno pokopana.

To je namreč rdeča doslednost!

(Konec prihodnjič.)

Nežika Lužar:

KO TI POZNAL . . . .

Ko ti poznal bi srečo to,
ki v otroškem sreju biva,
kateri Njej je sree dal;
o sreča neumljiva.

Če tudi svet ga zaničuje,
to njemu sreče ne kali,
saj v duši svoji klice čuje:
otrok si moj — jaz mati ti.

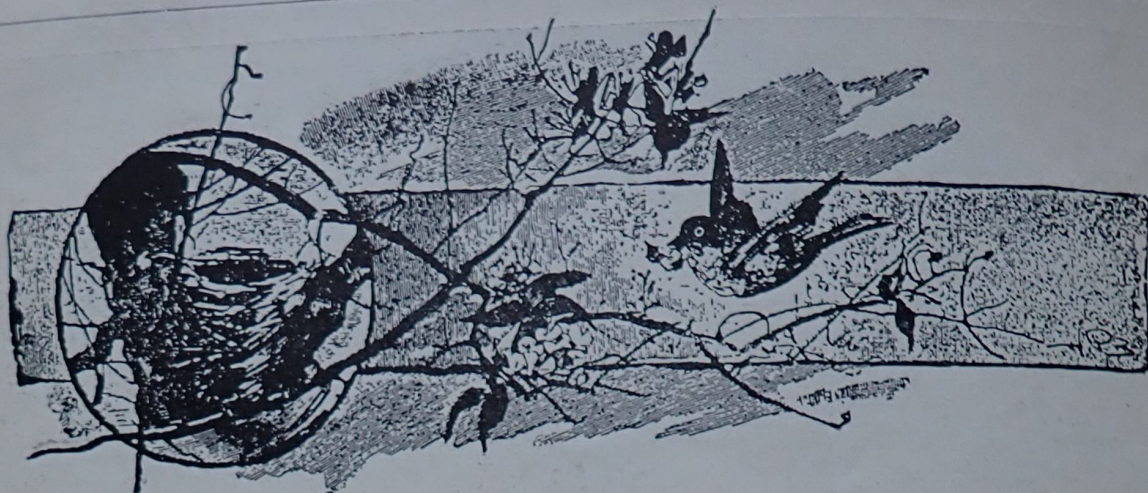
Pod plaščem Njenim, tam je varen,
vihar sveta tam ne buči,
da srečen je, kdor se imenuje,
Marijin sin, Marijina hči.

Za napačnimi cilji.

“Kaj misliš iti res v Ameriko, Ivan”, nagovoril je g. župnik krepkega mladeniča “Orla” v D. na Gorenjskem.

Mladenič, krepke postave in nedolžnega obraza, jasnega pogleda in zdrave barve je nalahno zarudel.

“Ne vem še gotovo, gospod”.

“Torej vendar misliš na to, da bi šel!”

“Mislim in ne mislim. Dolg imamo na hiši, pa so mati dejali, da bi se nam morda pomagalo, ako bi šel za par let in zaslužil nekaj ameriških dolarjev. Tu doma se tako malo zasluži.”

“Ivan, ti pa že ne moreš tožiti, da malo zaslužiš. Saj jih je malo, ki bi toliko prinesli vsako soboto domov, kakor ti?”

“To je res. Pa vendar bi hitreje izplačali dolg, ako bi šel za par let v tujino.”

“Jaz pa mislim, da bodeš naredil napačno, ako greš. Kaj pa mati pravijo?”

I, kaj pravijo”, pravi mladenič skoraj nevoljno, “pravijo, da bi šel. Jančkov Jože je poslal 400 goldinarjev pretekli mesec.”

“Ivan, nikar! Če hočeš mene poslušati, nikar ne hodi.”

“Zakaj bi ne šel. Mlad sem še, naj poskusim malo svet”.

“Ivan, kdor svet poskuša se z njim zastrupi!”

“Toliko jih je tam. Tudi mene ne bo konec!”

“Toda, Ivan, pomisli, kako te tukaj potebajemo. Pri Orlih si četovodja, pri godbi si voditelj, pri pevskem zboru si edini tenor”.

“Mi je prav žal, gospod. Vendar pa... Mladeniču se je videlo da ga je skrbni duhovni pastir zadel v živo.

Ivan je bil krasen značaj! Izvrstno vzgojen od svojih starišev je bil že z mladega naučen ubogati, se zatajevati. Bil je nadarjen mladenič, možat in ponosen, objednem pa pobožen in veren, da je bil za zgled celi župniji. Bil je tudi silno podjeten in delaven. Ko je gospod župnik sprožil misel za ustanovitev Orla, bil je prvi, ki se je priglasil. Pa ne samo, da se je priglasil. Ponudil se je g. župniku, da hoče pridobiti še druge fante v župniji za to misel.

Med fanti je bil, kakor njih vodja. Njegova možata značajnost in odločnost sti mu pridobili veljavo in spoštovanje pri vseh. Dobri so ga ljubili in se mu pokorili iz ljubezni, pokvarjeni so se ga pa bali, so ga poslušali iz strahu. Res se je krepko zavzel in v par tednih so se skoro vsi fantje priglasili za pristop.

Bil je izvoljen predsednikom in četovodjem. V malo mesecih je s pomočjo g. župnika krasno uredil oddelek Orla, da so iz vseh župnij prihajali k njemu fantje po svet, ko so ustanavljali Orla. Bil je navdušen za to organizacijo in kri in življenje bi bil dal za njo.

Ko je bil Orel urejen sprožil je misel za ustanovitev godbe. Tudi tukaj je bil Ivan prvi. Enako pri pevskem oddelku.

In vse to je tako navdušilo blagega mladeniča, da je živel in deloval samo za društveno življenje.

Kaj čuda, da je potem g. župnika silno bolelo, ko je čul o njem, da misli oditi steber mladeniške organizacije in to iz njegove župnije.

Pa to bi vse ne bilo tako zlo. Toda bal se je tudi. Videl je, kako dragocen biser ima v Ivanu, kako zelo bi bilo to hudo, ako bi se zgubil in pokvaril mladenič, kakor je Ivan. Kaj čuda potem, da je poskusil vse, da bi ga pregovoril naj ostane doma. Tudi je vedel, da Ivan v resnici nima potrebe iti v Ameriko. Mati je sicer udova, in na hiši in na posestvu je bil še mal dolg. Tudi Ivan je dobro zaslužil in na posestvu se je tudi precej dobro pridelalo.

"Torej se ne daš pregovoriti?"

"Saj se še nisem odločil".

"Ali ti ni žal pustiti vaše društvo?"

"Ivan, kar doma ostani", oglasili so se tovariši po društveni sobi, katerim je bilo v resnici žal za dobrega prijatelja in voditelja.

"No, saj se še nisem odločil. Samo tako, mislil sem, da bi šel malo po svetu."

"Ali ti ni dobro tukaj", pravi tovariš in prijatelj, ki ga je posebno rad imel.

"Saj nič ne rečem"!

"Kaj pa mati pravijo", vpraša gospod župnik.

"Kaj pravijo? Saj so oni sami sprožili to misel!"

"Tako? Mati?"

"Da, zadnjič je bilo treba plačati obresti, pa so rekli, da bi bilo dobro, da bi bil ves dolg poravnán."

"Veš kaj, Ivan. Prav resno ti povem, da mati nimajo prav, da ti svetujejo iti iz doma. Toliko že imate, da prav lepò lahko živite, tistih par kronic dolga boste pa že plačali. Torej, moj Ivan, premisli dobro predno se odločiš in lepo pri nas doma ostani," pravi g. župnik in se poslovi od društvnikov.

Drugi dan se po maši skrben dušni pastir napravi k Ivanovim. Sree mu ni dalo miru. V svoji veliki očetovski ljubezni in skrbi za blagega mladeniča, ga je videl v tujini pokvarjenega, ničvrednega. Videl je obilne nevarnosti, katere ga čakajo. "Gotovo se bode izgubil!" si je mislil. "Prav

gotovo bode tujina pokvarila najboljšega fanta."

V te misli zatopljen je hitel po vasi.

"Dobro jutro mati"!

"Bog daj, g. župnik!"

"No, kako je?"

"Bo že! Bo že! Hvala Bogu zdravi smo."

"Ivan dela"?

"Da, šel je v tovarno".

"Pa kaj čujem, da misli iti v Ameriko. Ali je res?"

"Odločil se sicer še ni. Vendar pa name-rava poskusiti svojo srečo."

"In kaj pa vi pravite k temu?"

"I, kaj pravim? Mlad je še, naj gre za par let. Bo poskusil svet."

"Mati, ali se prav nič ne bojite zanj?"

"Kaj se bodem bala? Saj je tudi v Ameriki lahko dober."

"Da, to je res. Toda saj veste, da je Ivan eden najboljših fantov, na katere sem ponosen."

"Me veseli, da je tak. Tudi doma mu nimamo kaj očitati. Pridno dela, ne pijan-čuje, ne zapravlja, ne ponočuje, kar za-služi, skoraj vse mi odda."

"Pa, mati, ali ne mislite, da kolikor boljši je mladenič, toliko več nevarnostim je v tujini izpostavljen!"

"O, saj je pameten!"

"Toda, mati, povejte mi popolnoma po pravici, zakaj tako želite, da bi šel v Ameriko?"

"Saj jaz ravno ne želim tako. Vendar, če hoče . . . ?"

Ne, ne! On mi je sinoči povedal, da ste mu Vi svetovali!"

"Gospod, vi lahko govorite tako, toda na hiši imamo dolg."

"Koliko pa je? Ako prav vem, je še par sto kronic. V pol leta boste pa plačali!"

"Toda, treba je dejati kak vinar na stran!"

"Saj boste tudi to lahko storili, zakaj pa mora ravno Ivan z doma?"

"Poglejte Jančevega, koliko je poslal pred kratkim! Poglejte Ciganovega, koliko je poslal. Zakaj bi še naš ne?"

"Mati, vi ste se polakomili nekoliko dolarčekov. Da, to sem opazil pri vas, da malo preveč mislite le na denar. Ali mislite,

da vas bode denar osrečil? Poglejte, kako vam je dobro! Mati, zapomnite si, obžalovali boste, britko obžalovali, da ste Ivanu dovolili po svetu. Prosim vas, nikar! Ivan je izvrsten fant. Toda svet ga bode izpridil.

"Jaz pa mislim, da je bil Ivan dober doma in dober bo ostal na tujem, kjer bode".

"Bog vas usliši. Jaz se pa bojim in sree mi krvavi, da ga bodem izgubil. Boli me tudi sree, da mora iti v tujino največ radi vaše lakomnosti. Bog ga varuj huđega. — Bog pa daj, da bi nikdar ne obžalovali, kar sedaj delate."

In žalosten je duhovnik odšel, silno žalosten in potrť, kakor že dolgo ne.

"Kaj se gospod mešajo v naše domače razmere", se je hudovala mati zvečer, ko je pripovedala družini svoj pogovor z g. župnikom. "Seveda oni bi te radi tu imeli, ker jim toliko pomagaš. Ti si že zadosti. Naj pa še kdo drugi malo stori."

Ivanova mati je bila ena iz med tistih slovenskih žena, ki so sicer dobrega duha in srea, toda silno navezane na denar in silno željne po denarju. V denarju vidijo vso srečo in vse blagostanje. Take slovenske žene srečujemo po vseh naselbinah. Verna je, dobra je, toda ko pa se gre za par do-

larčkov, pa pozabi na vse, na sveto mašo v nedeljah, ne gleda na to, kakšne ljudi vzame na stanovanje, kako žive "bordarji", samo da plačajo. "I, saj bi rada", se izgovarja. "Saj si ne morem pomagati, ko so pa fantje tako pokvarjeni". In tako se prodaja za denar, Boga, dušo, otroke in vse, vse!

Tako je tudi Ivanova mati sklepala, da ne bo tako napačno, ako Ivan gre. Par let, pa bo prinesel lepe denarje domov. Varčen je, ne pije in ne ponočuje. V tem bomo pa plačali ves dolg in še nekaj denarja se bo dalo na stran.

In vsi ti zlati gradovi v oblakih so ženo tako premotili, da ni odjenjala, temveč sina slednjič pregovorila, da se je res odločil.

Z Bogom, Ivan" je govoril skoro jokaje župnik pri poslovitvenem večeru, katerega so mu priredili Orli. "Z Bogom ostani. Žalostno je moje sree, ko odhajaš, ker se bojim zate! Dober si bil doma, dober ostani v tujini . . .!" Dalje ni mogel govoriti. Solze so mu zavdušile besede. Preveč ga je imel rad in preveč se je zanj bal.

Toda Ivan je odšel vesel in pogumen v svet — — da ga poskusi, kakor je rekla mati. (Dalje sledi).

V boju zoper samega sebe.

P. Benigen Snoj, O. F. M.

(Dalje).

To je tedaj pravilo, kako se vedimo proti brezkoristnim skrbem in nepotrebnemu vznemirjanju, kar vse je sad naše lastne ljubezni, kakor uči naš svetnik. Zdi se, kakor bi hotel braniti ubogo, vsled slabosti onemoglo sree, toliko vsmiljenja mu izkazuje. Zato tudi hoče namestu, da je še bolj v strah pripravimo in vznemirimo, ravnamo rajše ž njim takole: Ne mučimo svojega srea, ako je krenilo malo na krivo pot; ampak posvarimo je nežno in je privedimo nazaj na pravo pot. Ako smo storili kako napako, vprašajmo takoj svoje sree, ali nima vedno trdnega sklepa Bogu služiti? Upam, da nas bo tega zagotovilo in da bi bi-

lo pripravljeno tisočkrat prej umreti, ko se izneveriti temu sklepu. Vprašajmo je nadalje, zakaj si se pa pregrešilo? Zakaj si tako bojazljivo? Odgovorilo nam bo: Prenaglilo sem se in ne vem kako, pa zelo me to teži.

Odpustiti mu moramo, ker ni grešilo radi nezvestobe, ampak iz slabosti. Mirno in krotko je skušajmo poboljšati ter je nikar ne jezimo in plašimo.

Pričnite že zjutraj s tem, da umirite sree in skrbite čez dan, da je boste pogosto opominjali k miru ter je tako ohranili v svoji oblasti. Ako grešite v kaki reči, se ne strašite zaradi tega in se ne vznemirjajte, ampak ponižajte se pred Bogom in sku-

šajte zopet umiriti svoje srce. Recite si: le srčnost moja duša; ravnala si res napačno, pa pojdiva mirno dalje in paziva bolje nase. In kolikor kratkoli grešite, ravnajte vselej po tem načinu.

Nevolja zaradi naših napak bodi torej mirna, rahla pa odločna. Sodnik dokaj primernejše kaznuje zlobneže, ako po pame-mernejše sklepa svoje razsodbe, kakor pa če jih dela z vihravostjo in strastjo; zakaj če sodi strastno, ne kaznuje hudobij kakoršne so, marveč kakoršen je on sam, po svoji razburjenosti. Ravno tako kaznujemo tudi mi sami sebe veliko bolje, če se kesamo mirno in vztrajno, kakor pa če se kesamo srdito, jezno in prenagljeno; ker tako vihravo kesanje se ne ravna po velikosti naših napak, marveč po našem razburjenem nagnjenju.

Verjemi mi, Filoteja, kakor imajo krotki in prisrčni opomini očetovi večjo moč do otroka, da se poboljša, kakor jeza in togota: enako se godi tudi našemu sreču, kadar se je kaj pregrešilo. Ako je posvarimo s krotkim in mirnim očitanjem ter imamo več pomiljevanja zanj kakor ogorčenosti proti njemu in je osrčujemo k poboljšanju, bo imelo vsled tega kesanje, katero je bo veliko bolj občutno ganilo in pretreslo, kakor bi je pa srdito, očitajoče in viharo kesanje.

Sklenil sem n. pr., da se hočem skrbno varovati ničemernosti, pa navzlic mojemu sklepu sem zopet grešil. Ali se naj tedaj takole zaderem nad svojim srcem? Ti nesrečno in ostudno srce, da si se dalo zopet in po tolikih sklepah zapeljati v ničemernost! Od sramote strepetaj, ne povzdigni več očíj proti nebu, ti slepo, predrzno, izdajalsko in svojemu Bogu nezvesto srce! Ne nikakor, marveč po pameti in milovaje mu hočem prigovarjati, naj se poboljša: "Moje ubogo srce, vzdigni se! Glej, zopet sva padla v jamo, katere sva se tolikrat sklenila ogibati. Oh, vstaniva zopet in popustiva jo za zmirom; kličiva vamiljenje božje in zaupajva, da nama pomaga, pa bova odslej stanovitejša, le vrniva se zopet na pot ponižnosti. Pogum moje srce! Odslej bodiva prav previdna, Bog nama bo pomagal, pojde nama že bo-

lje." Na tako opominjevanje bi storil trden in neomahljiv sklep, da se ne povrnem več v napako ter hkrati rabil primerne pomočke in poslušal svet dušnega voditelja.

Ko bi pa vendar kdo izprevidel, da se ne da njegovo srce dovolj ganiti po takem krotkem svarjenju, rabi lahko krepkejše očitanje ter hudo in ostro grajo, da obudi v njem globoko kesanje, če le po takem hudem karanju in svarjenju ubere milejšo struno ter končno spremeni svoje trpko očitanje in nevoljo v sladko in sveto zaupanje v Boga, posnemajoč onega velikega spokornika, ki je svojo užaljeno dušo takole tolažil: "Zakaj si žalostna, moja duša, in zakaj me plašiš? Upaj v Boga, saj ga bom še hvalil; on je pomoč mojega obličja in moj Bog". Ps. 42.

Odveč bi bilo omenjati, da ni v teh ljubeznivih in zanesljivih naukih nobene besede, ki bi pomirjevala ali celo uspavala dušo v njenem grešnem stanju. Kedo bi pač mogel spati, ako mu leži na prsih kača? In to še posebno, ako se zaveda, da ima na vesti smrten greh! Se li ne bo tresel in bal, ako se spomni na smrt, ki more hipoma storiti, da ga bode njegova vest in kazen pekla vso večnost? Se li ne bo na vso moč prizadeval, da se reši sovražnika, čegar objem ga lahko vsak trenotek pahne v brezno neizmerne nesreče?

In četudi ima kedó le male grehe na vesti, kako bi mogel še dalje trpeti na svoji duši take madeže, ki se tako gnjusijo ljubelemu Bogu? In kako naj bi hotel nositi še dalje toliko težo, ki ga naravno mora, četudi polagoma, priversti v prepad smrtnega greha? Ljubeznivi sveti učenik nam hoče le olajšati ločitev od greha in zato nas tako zelo svari, da se ne vznemirjajmo.

On ve, da človek ne more nič dobrega ukreniti, kadar je razburjen in jezen. In on ko spreten in izkušen zdravnik ve, da je treba z bolnikom pri težavni operaciji ljubeznivo ne pa silovito ravnati, in da je njen uspeh tem gotovejši in hitrejši, kolikor mirnejši se je zvršila. Zato hoče utrditi dušo pred vsem v miru.

Kar je imel navado svetovati drugim, v tem se je vabil sam, kadar so ga iznenadile kakšne nepopolnosti. Bolje ne moremo do-

vršiti tega poglavja kakor z besedami njegovega sovrstnega življenjepisca, ki se glase: "Nekega dne sem imel srečo razgovarjati se z njim o duhovnih rečeh. Tedaj sem omenil, da povzročijo mali grehi, četudi niso zelo kaznjivi, v duši nekak nemir in zmotnjavo. Toda, komaj sem to izgovoril, mi je segel v besedo: "Prosim, oprostite, mali grehi nas ne smejo vznemirjati ali celo begati, pač pa se nam ne smejo dopadati; kajti, rekel je, nemir izvira iz naše lastne ljubezni. Ona se jezi nad težavami, na katere zadenemo pri izvrševanju čednosti in posebno radi tega, ker moramo vedno

iznova začenjati. Da se pa nam greh ne dopada, to stori milost božja, ki nas razžalosti, ker smo storili krivico svojemu ljubeznivemu Stvarniku.

Kakor pravi grška pripovedka se je Antej v boju s Herkulom vsikdar vnovič pobral, kadarkoli je padel na tla in se s ponovljeno močjo dalje bojeval, enako je ravnal tudi ta velikodušni mož, ako se mu je v vednem boju s hudim nagnjenjem izmuznila kakšna napaka. Srčno se je zopet vzdignil ter je mirno in krotko šel svojo pot, čisto nič se ne meneč, za kak nemir ali zmotnjavo."

SLOVENSKO DEKLE.

Kaj je Marijina družba.

"Prebival bom v tvojem šotoru, tvoje peruti me bodo zakrivale in varovale".
Ps. 60. 5.

Kdor ne zna moliti, naj se gre na morje učiti, pravi pregovor. Resnico tega pregovora sem imel priliko opazovati zadnjo zimo, ko sem se vozil iz Jeruzalema domov. Bili smo na širokem morju in nastal je hud vihar, ki je trajal dva dni. Na parniku je bilo z nemoj veliko sopotnikov vsake vrste in raznih narodnosti. Mej drugimi omenim italijansko godbino družbo, ki je bila naravno zelo živahna in vesela. In na morju, kedar je mirno, so ljudje radi veseli in se zabavajo; posebno če je na parniku še godba, kakor je bila na našem. K veselim igralcem so se kmalu pridružili mnogi ter so peli, igrali in plesali. Ko pa je nastal vihar in sicer hud vihar, tedaj pa je na mah izginilo vse veselje; ni bilo več petja ne godbe ne plesa. Vse je bilo bolno, vse zdihovalo . . . In nevarnost je z viharjem vedno bolj naraščala . . . Kako smo se zibali! Grozno je bilo gledati kako so velikanski valovi premetavali parnik in me-

tali nanj vodo. Bil sem sam duhoven na parniku. Kako so prihajali k meni sopotniki preplašeni in v strahu ter me prosili za različne vence in svetinjce — in delil sem jih obilno, in oni so nosili v rokah različne vence in molili, da je bilo veselje. Kako so zdihovali in želeli čimpreje dospeti v varno pristanišče!

Ljubljene hčere Marijine, naše življenje je tudi zelo podobno vožnji po morju. Kedar nam gre vse po volji, kedar smo zdravi in nam ničesar ne manjka, tedaj se lahko veselimo, tedaj mnogi še na Boga pozabijo in žive kakor bi Boga ne bilo. Toda, kedar prihrume razni viharji nad nas, tedaj pa hitro iščemo zavetja pred njimi, tedaj spoznamo, da je še eden nad nami, ki nas lahko in po vsej pravici kaznuje, ako ga nočemo ubogati. In ti viharji, ki prete potopiti naš čolnič in uničiti našo srečo, prihajajo od treh zvitih in zakletih naših sovražnikov, ki so vsikdar pripravljeni nam škodovati. Ti trije sovražniki so kakor veste: hudobni duh, hudobni svet in hudo naše nagnenje.

Kako srečen je človek, zlasti če se nahaja na tujem, ako najde tam varno zavetje pred viharji teh sovražnikov. In glejte, tako varno zavetje za Vas slovenska dekleta je ravno Marijina družba, ki je bila za Vas ustanovljena v N. Y. Blagor vsaki mladi Slovenki, katera jo pozna ter jo zama ceniti! Taki je Marijina družba neka-ko svetišče, v katerem prebiva nebeška Kraljica mej ljudmi. Ona je blaženo svetišče in šotor Marijinih otrok, v katerem jih varuje mogočna njih Mati. S kraljem Davidom govori dobra Marijina hči k svoji nebeški Materi: "Prebivala bom v tvojem šotoru tvoje peruti me bodo zakrivale in varovale".

Kaj pa je Marijina družba?

Marijina družba je dobro urejena, po stanovih razdeljena cerkvena družba, v kateri se izbrani kristjani na poseben način posvete Materi božji.

1. Najprej si zapomnite, da mora biti Marijina družba **dobro urejena**. Red mora biti v njej. Povsod, posebno pa vojski ali armadi mora biti strog in natančen red. Red je glavna moč v armadi. Zato beremo pri sedanji svetovni vojski, da se le tam zmaguje sovražnika, kjer je strogi red bi rekel slepa pokorščina, kjer vsak nižji vojak natanko vboga svojega predstojnika. In ker se Marijina družba večkrat primerja vojski, armadi zato spoznate same, da je le ona Marijina družba vzorna in največ koristi donaša, v kateri je natančen red in natančna pokorščina podložnih do predstojnikov.

2. **Po stanovih razdeljena**. To je druga podednost Marijinih družb. Vsak stan, vsak spol zase. To je velikega pomena, da je Marijina družba ločena po stanovih, ker se lahko vodnik skrbneje in močneje posvečuje potrebam posameznih, kakor če ima pred seboj ljudi vsake vrste, starosti in stanu!

3. **Cerkvena družba**. Marijina družba je ustanovljena od cerkvene oblasti in je pod njenim nadzorstvom in nje namen je strogo verski; zato jo ima voditi in nadzoro-

vati edino le cerkvena, oblast in nihče drugi.

4. **Izbrani kristjani**. Kakor za vojsko ni vsak fant, ampak samo izbrani in potrjeni fantje, tako tudi ni vsak dober za Marijino družbo, ki je nekaka častna Marijina straža. Le kdor obljubi in daje poročstvo, da bo vestno in častno služil, je vreden biti sprejet v Marijino družbo.

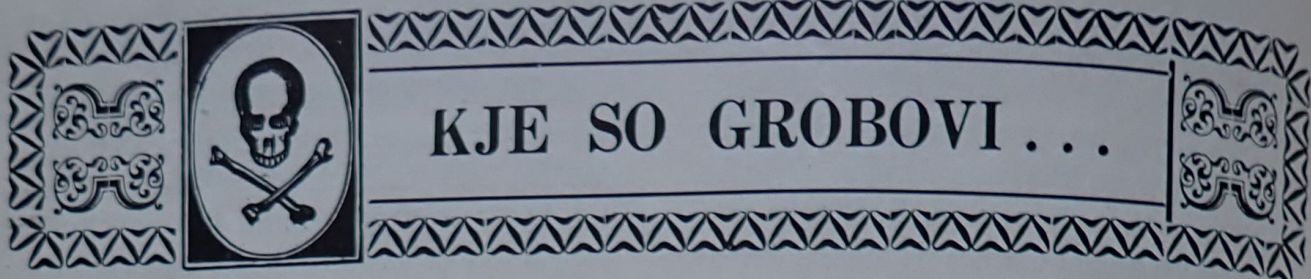
5. **Na poseben način posvečeni Mariji**. Res je, da mora vsak kristjan Marijo častiti, jo za svojo mater imeti in se sme na neki način njen otrok imenovati. Toda udje Marijinih družb na poseben način bolj kot drugi. Njih poseben poklic je Marijo častiti, ji služiti in ji veselje delati. Zato se na slovensen način posvete Mariji in zato se ravno imenuje Marijina družba. Tega se morajo udje vedno zavedati in nikdar ne pozabiti kaj so in kaj so obljubili Mariji, ko so se njej posvetili.

Udje Marijinih družb se imenujejo Marijini otroci. Ker imajo vsi eno mater, zato si pa morajo biti tudi mej seboj bratje in sestre, katere oklepa močna vez ljubezni. Ker pa imajo Marijini otroci vsi en skupen cilj, katerega je mogoče doseči samo z vojsko, to je z zatajevanjem in premagovanjem, zato se Marijina družba imenuje tudi Marijina vojska, armada, urejena četa, ki naj se skupno bori zoper sovražnike sv. vere in svojega zveličanja.

Iz tega ste torej spoznale kaj je Marijina družba, kateri morejo biti njeni udje in kaj je njihova prva čast in dolžnost. Spoznale ste tudi kako koristna in sveta je ta naprava, zlasti za Vas, ki ste v tujini, da imate v njej varno zavetje in krepko pomoč v viharjih življenja. Zato zahvalite Boga, ki je dal svoji Cerкви Marijine družbe v toliko pomoč ljudem. Posebno bodite hvaležne ve družbenice Bogu in Mariji, ker ste tako srečne, da ste tudi ve med Marijinimi otroci in njej na poseben način posvečene. Ljubite in visoko cenite Marijino družbo in ohranite si v srcu besede, ki jih je govoril kralj David: "Prebivala bom v tvojem šotoru, tvoje peruti me bodo zakrivale in varovale".

P. B.

Tužno so odmevali zvonovi na praznik vseh svetnikov popoludne, ko se začenja spomin rajnkih iz župne cerkve sv. Vida. Kakor bi jokali nad grobovi teh, ki okrog cerkve mirno spe večno spanje, so doneli iz visokih lin. Njih glas je odmeval iz hribov, kjer je sameval tihi jesenski gozd. Cela jesenska narava, katero je prav kar poparila prva slana in jo oblekla v otožno rumeno barvo, je ležala tiho in skrivnostno, kakor bi vedela, da je danes — vernih duš dan.

Pobožni verniki, večinoma žene in starčki in otroci so bili zbrani v župni cerkvi.

Na sredi cerkve je stala "tumba" z mrtvaško glavo, okrašena z obilo gorečih sveč.

Duhovščina v črnih oblekah je pela pred oltarjem "molitve" za ranjke.

Ljudstvo je zatopljeno v gorečo molitev poslušalo to pretresljivo petje in zdaj pa zdaj si je ta ali oni otrl solzo, ki se je nehote prikradla iz tužnega srca.

Molitve so se končale. Duhovnik je odpel svoj otožni "Requiescant in pace" in cela cerkev se je razvrstila v žalostno procesijo ven na pokopališče. Grobovi so bili okrašeni z jesenskimi cvetljicami in svečke so plapolale od jesenskega veterca, ki se je z njim igral, živahno na vseh. Ljudstvo se je zunaj razkropilo po posameznih grobovih. Vsakdo si je poiskal grob, ki mu krije drago ljubljeno in nepozabljeno srce, pokleknil predenj in — jokal.

Tam je tropa otročičev z materjo, ubogo udovo, klečalo ob novem grobu svojega očeta, moža in plakalo, da bi se kamenu usmilili. Zgubili so pač očeta!

Tam so otroci klečali pri grobu svoje ranjke dobre matere. Šla je v večnost in jih pustila same — sirote. Kako bi ne jokali, saj so izgubili edino zvesto ljubeče srce — materino!

Duhovščina je stopila k glavnemu križu iz zapela "Libera". Glas zvonov se je mešal med glasove in zdelo se je vsem, kakor jok vernih duš iz vic, ki je klical: "Usmilitte se nas"!

Vsak je klečal ob grobu svojcev in čakal, da se molitve končajo, da pride duhovnik in pokropi tudi njih grob.

Le tam pri križu kleči globoko sklonjena žena v črni obleki. Trije otročiči kleče poleg nje in sklepajo nedolžne ročice k molitvi skupaj z materjo. Uboga udova je to.

Toda, zakaj ne gre tudi ona k grobu svojega ljubega moža? Zakaj ne popelje svojih otročičev na očetov grob? Zakaj bi tudi njega ne porosili s svojimi nedolžnimi solzami?

O, kako bi rada! Kolika tolažba bi bila za njo, ko bi mogla poklekniti sedajle k grobu in se zjokati in ga pokropiti z blagoslovljeno vodo in svojimi grenkimi solzami.

Toda — oh, kje je grob, ki krije ljubljeno srce! Mož je moral v vojsko. Odšel je z dvema sinovoma proti lastnim bratom v krvavi boj in — vsi trije so padli.

Ne! Nikdar več se ne bo zacelila pekoča rana, katero ji je zadala strašna vest, ki jo je dobila pred mesecem: mož in oba sinova so mrtvi!

Mrtvi? Nikdar več jih ne bo videla? Tudi mrtvih ne? Tudi za njih pogrebom ne bo mogla iti? — Ne! —

Da, mrtvi so in krije jih gališka zemlja in nikdar več jih ne bo videla!

"Otročiči moji", je vskliknila, nikdar več, nikdar več očeta ne bomo videli. Jaz in vi smo sirote". In prejokala je cele noči.

In danes? Ozira se po pokopališču! O, blagor vam, žene, ki morete klečati vsaj pri grobu svojih dragih. — Jaz pa —? Kam naj pokleknem?

Blagor vam, da morete porositi grobove svojih dragih s solzami! Jaz pa . . . ! In kopnelo ji je sree v strašni boli, kakoršno je zmožno občutiti samo srce zveste in ljubeče žene in matere.

Duhovnik je vzel kropilnik in šel od groba do groba kropit. Oni, ki niso imeli grobov, so šli v procesiji za njim.

Ali naj gre tudi ona? Da, že je vstala, da bi šla! Toda ne! Kam naj gre ona? Njenih grobov ni tukaj. In pokleknila je nazaj, stisnila jokajoče otroke k sebi in z nova zajokala . . .

Tam daleč, daleč za visokimi Tatrami so pa počivali trije junaki in žrtve pokorščine, še bolj pa brezsrčnega nemškega militarizma in nemškega sovraštva do Slovanov, ki je povzročilo to svetovno vojsko. Spali so in jesen jim je stlala na grob rumeno listje, kakor bi jih hotela odeti, da bi ničesar ne dramilo njih večnega spanja. Lahen dežek je rosil deževne kaplje na grob, kakor bi hotela narava nadomestiti solze ljubljene žene in matere, ki so pri cerkvi sv. Vida kapale na drobnem pesku poleg križa, mesto na njih grob!

Tri sv. maše na vernih duš dan.

Sv. Oče papež Benedikt XV. je izdal poseben dekret, s katerim dovoljuje za dan Vernih duš vsakemu duhovniku tri sv. maše, kakor je bilo do sedaj samo na sveti dan v navadi. Ta dekret se glasi:

Sveta katoliška Cerkev je od nekdaj nepretrgano učila, da nimajo od nekrvavih daritev oltarja, ki se po svojem bistvu prav nič ne razlučuje od daritve na križu samo časti in slave oni, ki so že v nebesih, in da ni samo v korist in za zdravje onim, ki so zakopani v gorje in bedo tega življenja, temveč, da očiščuje v obilni meri tudi one duše vernih, ki so odšle v Kristusu k večnemu počitku. Ta nauk je skozi vsa stoletja v veliko tolažbo vsem kristjanom in jih je navdajal z velikim občudovanjem neimerne ljubezni Kristusove. Določne sledove in dokaze tega nauka najdemo v starodavnih obredih latinske in vzhodne cerkve, v spisih svetih očetov, kakor tudi v mnogih obredih starodavnih cerkvenih zborov.

Vesoljni cerkveni zbor Tridentinski je pa še posebno slovesno določil in zapovedal verovati, da "se more dušam v vicah pomagati s priprošnjo vernikov, posebno z milostjo daritve sv. maše". Zažugal je izobčenje vsem, ki bi trdili, da se ne sme sv. maše darovati za žive in za mrtve, za grehe in kazni v zadoščenje in za druge človeške potrebe. Tudi ni sv. Cerkev nikdar ničesar dovolila, kar bi bilo nasprot-

no tem naukom. Tudi ni nikdar prenehala navduševati kristjanov, naj ne puste duše vernih brez milosti, ki potekajo iz daritve sv. maše.

Sicer se pa mora v pohvalo kristjanom povedati, da ni nikdar manjkalo gorečnosti in dobre volje pomagati vernim dušam. Cerkvena zgodovina je priča, da kolikor globeje je čednost vere in krščanskega usmiljenja poganjala korenine v človeških sreih, kjer koli je bilo katoličanstvo poznano, toliko bolj so kralji, kakor ljudstvo marljivo pomagali vernim dušam v vicah k njih očiščenju.

Da, ta starodavna pobožnost je postala tako živa, da se je več stoletij nazaj v kraljestvu aragonskem počasi vpeljala navada, da so na vernih duš dan svetni duhovniki darovali po dve in redovni po tri sv. maše. To pobožno navado je papež Benedikt XIV. naš prednik blagega spomina, iz važnih vzrokov ne samo potrdil, temveč na prošnjo Ferdinanda VI. kralja španskega in enako Janeza V., kralja portugalskega v apostolskem svojem pismu z dne 26. avgusta 1748 tako raztegnil, da je smel vsak duhovnik v kraljestvih teh dveh vladarjev brati na vernih duš dan po tri sv. maše.

Od časa do časa pa so mnogi škofje in posvetni ljudje vseh stanov zopet in zaprosili sv. Stolico, da bi dovolila ta privilegij vsem narodom. In večkrat kot enkrat

so prišle prošnje o tej zadevi tudi našemu predniku in tudi nam samim takoj prvo leto našega papežtva.

Nikakor ne moremo trditi, da bi sedaj manjkalo onih vzrokov, ki so nekdanj navdihnili te prošnje, nasprotno, ti vzroki še danes stoje in postajajo važnejši vsaki dan. Tako je obžalovanja vredno, da so se pobožne vstanove in zapaščine, s katerimi so verniki v oporokah poskrbeli, da bi se sv. maše darovale v pomoč njih dušam, deloma opravile, deloma so jih pa zanemarili, ki bi jih najmanj smeli. K temu je treba pristaviti še to, da so ravno te osebe, katerih pobožnost nam je znana, bile primorane radi pomanjkanja dohodkov iz teh vstanov, prositi apostoljski sedež, da je zmanjšal število teh vstanovljenih sv. maš.

Mi zaradi tega v novič polagamo težko breme odgovornosti na vest onih, ki v tej zadevi ne store svoje dolžnosti. Zato pa iz usmiljenja do duš rajncih, s katerim smo bili napolnjeni že iz mladih let, želimo v kolikor le moremo nadomestiti na kak moder način te pobožnosti, ki so se opustile v njih veliko škodo. K temu sočutju do vernih duš moramo biti nagnjeni zlasti dandanes, ko se je razpalila bakla najstrašnejše vojske po celi Evropi. Kakor pred svojimi očmi gledamo množico mož v cvetju svojih let, kako legajo drug za drugim v prezgodnji grob v teh vojskah.

Ker smo torej postali po božjem sklepu skupen oče vseh, želimo v svoji in ki so nam tako mili in dragi, deležni v obilici zakladov, katere nam je pridobilo zaslužnje Jezusa Kristusa.

Poklicali smo zato razsvetljenje od nebeške modrosti in se posvetovali z več očeti kardinali sv. Rimske Cerkve, ki so udje svetega zbora za red in nauk pri sv. Zakramentih in sv. Obredih, in tako za večne čase odločujemo sledeče:

1. Vsem duhovnikom vesoljne Cerkve je dovoljeno imeti tri sv. maše na dan, ko se obhaja spomin vseh vernih rajncih, toda pod pogojem, da eno sv. mašo darujejo za kogar koli hočejo in smejo za to sprejeti tudi dar, drugo sv. mašo pa morajo darovati za vse verne rajnike, tretjo pa v na-

men sv. Očeta, katerega smo dovolj zgoraj pojasnili.

2. Kar je dovolil naš prednik Klement XIII. v pismu z dne 19. maja 1761, t. j. da so vsi oltarji na dan vernih duš privilegovani (t. j. da je sv. maša brana na takem oltarju združena s popolnim odpustkom) to z našo oblastjo potrdimo, v kolikor je to potreba.

3. Tri sv. maše, o katerih smo pravkar govorili, naj se bero tako, kakor je naš prednik blagega spomina Benedikt XIV. določil za kraljestvo Špansko in Portugalsko. Kdor želi imeti samo eno sv. mašo, naj bere tisto, ki je v mašni knjigi za dan vernih duš določena (In Commemoratione omnium Fidelium). Kdor želi peti slovesno sv. mašo, naj v ta namen si izbere, katero hoče, prvo, drugo ali tretjo.

4. Kjerkoli je morda na ta dan Sv. Rešnje Telo v 40-urni pobožnosti slovesno izpostavljeno, mora se “Requiem” sv. maša brati v plašču vijolične barve in ne na velikem oltarju, kjer je Najsvetejše izpostavljeno.

Prepričani pa smo in vemo zagotovo, da se bodo vsi duhovniki celega sveta z veseljem in gorečnostjo poslužili dovoljenja, katero smo jim dali, dasi jim je dovoljeno na Vernih duš dan tudi samo enkrat maševati.

Poleg tega pa resno opominjamo vse otroke sv. Cerkve, da naj ne pozabijo, da so sedaj tudi oni iz več vzrokov dolžni svojim ranjnim bratom pomagati s tem, da se na ta dan udeleže več sv. maš z največjo pobožnostjo.

Tako je gotovo, da bode na ta dan vsled neizmernih milosti, ki bodo prihajale od veliko številnejših sv. maš dušam v vicah, veliko duš rešenih iz vic in sprejetih med blažene zmagoslavne cerkve v nebesih.

Kar smo sedaj ukrenili s tem svojim apostolskim pismom, določamo, da je to vedno in odločno za vedno in prekličevo s tem vsako postavo, katero bi naši predniki glede tega določili, zlasti glede prepo-vedi večkrat na dan maševati.

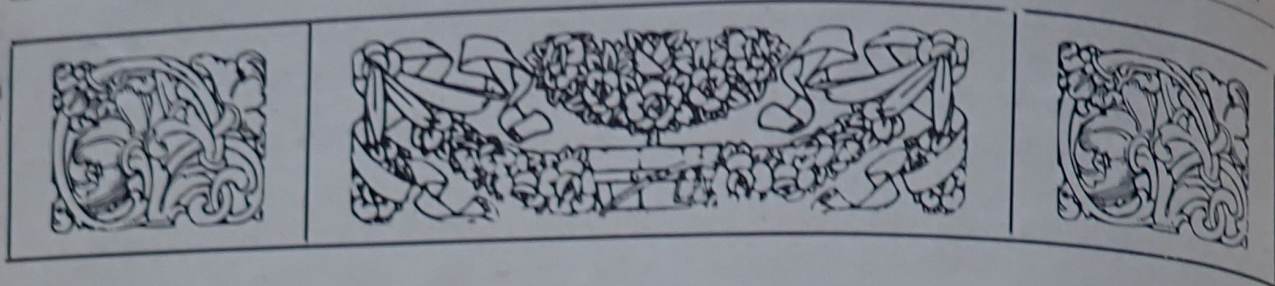
Dano v Rimu pri Sv. Petru 10. dne meseca avgusta 1915 in prvo leto našega papeževanja.

Jezus dobri pastir.

Iz Slovenskih naselbin.

Pueblo, Colo, oct. 10, 1915.

Dragi gospod urednik!

Iz drugih šol smo videli dopise v "Ave Mariji", iz naše pa še nobenega, pa smo mislili da bomo tudi mi naredili enkrat začetek.

"Vsak začetek je trd" je star pregovor in torej upamo da boste oprostili napake in priobčili naš prvi dopis.

Mi imamo tukaj osem razredno slovensko šolo in šolarčki so razdeljeni v devet sob.

Župnik so čast. gospod P. Ciril O. S. B., ki so tukaj že več kot dvajset let, in se jako zanimajo za nas in za šolo.

Učiteljice sestre so iz Benediktinskega reda in njih samostanski dom je v Chicago, Ill. Med njimi je tudi več slovenskih sestra. To leto nas je trinajst v osmem razredu, in konec leta, ko bomo dobili diplome se bomo dali fotografirati. Prosimo da bi takrat priobčili našo sliko.

Zadnje leto nas je osem dobilo diplome za lepomiselnost od "A. N. Palmer Method. Pennanship Co." in to leto upamo da jih bo še več.

Prihodnji mesec dne 17. oktobra bomo imeli "Tombolo" v korist naše cerkve in šole.

Ljudje se jako zanimajo in nekateri srečni bodo dobili lepe dobitke.

Mlada dekleta "Društvo sv. Neže" bodo imele lepo igro okoli Božiča s katerem se bo poplačal nov oder in dve šolske sobe.

Te poprave so bile narejene v počitnicah.

Kaj več od te igre Vam bomo pisali prihodnjič. Društva sv. Neže in Alojzija sta imela piknike septembra meseca na kmetih, in smo se jako veselili.

Čast. gospod Ciril in sestre so bili tudi z nami.

Vsa dekleta, ki pridejo pet čez leto in strežaji, kateri redno dohajajo, gredo na piknik vsako leto in imajo še prosto, da se zabavajo celi dan.

Čast. gospod Ciril so imeli enega obiskovalca, čast. gospoda Krizostoma O. S. B., ki so njihov prijatelj še iz mladih let v Minesoti. Ko so bili tukaj so nam pravili zanimive dogodke iz njihovega življenja, na "Bahama otokih" med črnci, so skoraj vsi črni tam. Iz njihovih besed smo izprevideli kako jim je Bog skoraj čudežno pomagal v dostih rečeh.

Ko se prišli na otoke so bili komaj 4 katoličani sedaj imajo tri katoliške cerkve in več kot 6000 katoličanov in več kot 600 otrok v katoliških šolah.

Vnet misijonar so se vrnili na otoke, kjer delujejo že več kot petindvajset let. Zdaj upamo da bomo videli naš prvi dopis v "Ave Mariji" da bomo bolj hrabri in drugič pisali.

S poštovanjem

Mary Zobec,

V imenu drugih 8. razreda.

—o—

V Greater New Yorku se je vršil v slovaški dvorani Sv. Družine pri slovenski "Fair" v tukajšnji cerkveni občini. Uspeh te prireditve je bil povoljen in čast vsem, ki so neutrudljivo sodelovali. Posebna zahvala vsem odbornikom in slovenskim ženam in dekletam, ki so oskrbeli, da se je vse tako lepo izvršilo. Uspeh je bil nepričakovano dober. V klub pičli udeležbi čez \$300.00.

Slovenci v Greater New Yorku imajo sedaj stalnega duhovnika, ki bode tudi ostal, ako ga hočejo. Ako ne, bode pa šel.

November, 1915.

Da dosedaj noben duhovnik ni ostal je bilo precej to uzrok, ker se ljudje niso zanimali. Zadnji Fair je pokazal, da je zanimanje samostojno župnijo splošno, vsaj med dobromislečimi rojaki, kateri so dosedaj omenjehovali. Ako bode zanimanje med nami na svoj lastni dom in cerkev, gotovo bode naš namen prej ali slej uresničen.

Slovensko pevsko in dramatično društvo Domovina priredi dne 21. novembra svoj običajni letni koncert v Arlington dvorani na St. Marks Place. Na vspredu bodo razne zanimive točke, kakor igra: “Popolna žena” in več krasnih pevskih proizvodov, kateri se še niso slišali v naši naselbini. Ker smo navajeni od “Domovine” proizvajajočih prireditev najboljših užitkov, se bomo tega jesneskega koncerta gotovo vsi zavedno misleči Slovenci v Greater New Yorku polnoštevilno udeležili.

Najpopularnejše za narodno petje, kakor tudi za cerkveno pri službah božjih za Slovence, je gotovo naše društvo “Domovina”. Zato ji posvetimo svoje priznanje in zahvalo s tem, da ta koncert najštevilnejše posetimo in počastimo.

—o—

Steelton, Pa. V nedeljo dne 10. oktobra smo imeli Steeltonski Slovenci prežalosten dan, kakor še nikoli. Naš preč. g. F.J. Ažbe so nas iznenadili, ker so vzeli slovo in nam naznanili, da nas hočejo zapustiti prihodnji teden. Nihče ni tega pričakoval, da bi se kaj takega zgodilo. Besede, katere so govorili nač. č. g. župnik za slovo, so nas vse do solz ganile. Mnogi so celo na glas jokali za priljubljenim dušnim pastirjem, kateri so se celih dvanajst let nad vse požrtvalno trudili za napredek naše župnije. Leta 1902 na veliki petek so č. g. Rev. Ažbe prišli v našo naselbino. Takrat smo bili Slovenci s Hrvati skupaj v eni župniji. Imeli smo v čisto majhni cerkvici, kateri smo kupili od protestantov za 12.000, svojo službo božjo.

V začetku nas je bilo kakih 50 podpirajočih župljanov.

To število se je pa po prihodu Rev. Ažbeta vedno bolj množilo. Župnija je hitro

napredovala. Postavili so hišo za sestre in šolo, katera je stala 8000 dolarjev.

Ustanovili so društva Presv. Srca Jezusovega za možke, ženske in otroke, katerih društveniki pristopajo k mesečnim sv. obhajilom, Marijino družbo, v katero spadajo po večini vsa naša slovenska dekleta, in društvo sv. Cecilije, katero jako dobro napreduje. Predolgo bi bilo popisovati, kar so v teh letih bivanja med nami dobrega storili.

Rev. F. J. Ažbetu pa želimo vse najboljše na njihovi novi župniji in naj jih navdaja zavest, da so pri zapuščenih Steeltonskih rojakih ostali v neizbrisnem in hvaležnem spominu.

Hvaležni župljani.

—o—

Rt. Rev. J. M. Koudelka, Slovincem dobro znani apostolski škof iz Superior, Wis. je obhajal dne 7. oktobra svoj 40letni jubilej mašništva. Ob tej priložnosti je priljubljeni vladika dobil toliko prisrčnih častitek in ovacij, da se je videlo, kako zna ljudstvo ceniti nesebično njegovo delovanje za čast božjo in blagor bližnjega.

—o—

V Greaney, Minn., kjer je velika slovenska farmerska naselbina, podelil je Rt. Rev. J. Trobec zakrament sv. birme nad 1000 otrokom. Pri tej priliki je bil navzoč tudi Rev. J. C. Smoley iz Superiora in Rev. A. Pirnat iz Gilberta. — Ta velika naselbina ima že cerkev postavljeno in plačano. Imajo tudi že nekaj denarja za župnišče. Treba jim samo še slovenskega duhovnika. Upamo, da se jih bo kdo slovenskih gospodov usmilil in šel med nje. Naselbina ima krasno prihodnost.

—o—

Cerkveno ljudstvo petje v cerkvi je prav važen del službe božje. Jako napačno ravnaajo oni duhovniki, ki zatirajo ljudsko petje. V St. Paulski škofiji se je začelo veliko gibanje, da se ljudsko petje upelje kolikor mogoče po vseh cerkvah cele škofije. Kakor piše “The Northwestern Chronicle”, se je začelo z ljudskim petjem v nedeljo 5. oktobra po vseh cerkvah in sicer z jako krasnim uspehom. Ljudstvo se je po vseh cerkvah z veseljem pridružilo ko-

ru in navdušeno pelo pesmi, kakor pri tihih sv. mašah, tako pri velikih, tako pri večernicah. — Da, naši cerkveni obredi so nekaj tako veličastnega in tako krasnega, da morajo povzdigniti človeško srce, toda le, ako so speljani v duhu v katerem so sestavljeni. N. pr. obred sv. maše ni sestavljen samo za mašnika in ministrante, morda še za kor, temveč zaradi ljudstva in za ljudstvo. Cela sv. maša se nanaša na sodelovanje vernikov v cerkvi, v katerih imenu se opravlja. Kako lepo je torej, kako je navduševalno, ako ljudstvo sledi obredom s cerkvenimi pesnimi, z odgovori itd. Mi katoličanje podcenjujemo vpliv lepe cerkvene pesmi na pobožnost človeškega srca. Gledišča in koncertne dvorane so za moderno umetno glasbo, cerkev je pa za pobožno ljudsko petje, kjer hoče verno ljudstvo v pesmih dati duška svojim srčnim čutilom. Veliki možje, kakoršen je gotovo nadškof Ireland, imajo vedno le velike misli, zato se ne čudimo, da se je ravno v njegovi škofiji tudi to gibanje začelo, ki se bode gotovo razširilo po vsej Ameriki.

—o—

Predsednik Wilson namerava potrditi generala Carranza za predsednika nesrečne meksikanske republike. Kakor znano, je Carranza strasten in zagrizen sovražnik kat. Cerkev. Grozodejstva zoper redovnice in zoper duhovnike in katoliške može, s katerimi ima omadeževane roke ta človek, ga postavljajo skoraj v isto vrsto s krutim Neronom.

Da se je pa s temi svojimi grozodejstvi silno priljubil vsem sovražnikom katoliške Cerkev, zlasti seveda prostožidarjem, je umljivo. Tako je potem tudi umljivo, zakaj ga namerava naša vlada potrditi za pravnega vladarja države. Prostožidarstvo je gotovo napelo vse sile, da bode to tudi v resnici doseglo, kajti takega moža je treba, da bo uničeval katoliško Cerkev, Ubogo Meksiko moramo sicer pomilovati za strašne čase v katerih se sedaj nahaja, toda gotovo se pa to ni zgodilo brez Previdnosti božje, ki je dopustila to poskušnjo nad Meksiko, da se izčisti tam, kar je gnjilega. — Slabi, na pol katoličani, mož-

je, ki so katoliški samo po imenu, ne pa po življenju, so vsikdar bili največja nesreča za katoliško Cerkev in vsikdar bodo. In kakor po vseh katoliških državah, tako se je tudi v Meksiki razširilo polovčarstvo. Duhovščina je omejila svoje delovanje na zakristijo in cerkev, vpeljavala razne pobožnosti za pobožnostmi, za vzgojo ljudstva v katoliškem duhu, za katoliške organizacije se pa ni zmenila, zato je prišlo tako daleč. Kat. možje so se sicer priznavali, da so katoliki, toda le z jezikom, pri paradah, ne pa s pravim katoliškim ževljenjem. Tisti, ki so ostali verni katoličani, so pa mislili, da so storili dovolj, ako so šli samo k sv. maši, k sv. zakramentom, prav nič se pa niso pobrigali, da bi storili kaj v obrambo vere. Zidali so cerkve in kapelice, postavljali siromašnice in bolnišnice, ustanavljali samostane, v javnosti pa niso nič storili za varnost teh naprav. In tako dandanes nimajo nič. Meksika je v groznih razmerah, ljudstvo lačno in zbegano, država na robu propada. In to so vse zakrivali prostožidarji, katerim edini ideal je učiniti kat. Cerkev, če pri tem tudi uničijo cele države. Sokrivi so pa katoliški lajiki skupaj z duhovščino. Ko bi bili ti storili svojo dolžnost, da bi prostožidarjem preprečili njih delovanje, bi tako daleč ne prišlo.

Zato katoliški možje, ako Vi sami izpolnujete svoje verske dolžnosti, s tem še niste izpolnili svoje dolžnosti kot katoliški možje. Vaša dolžnost je poskrbeti tudi za varstvo in obrambo Vašega verskega prepričanja proti vsem sovražnikom.

Kako potrebna je torej med nami "Zveza kat. Slovencev!" O, ko bi se zdramili že enkrat slovenski duhovniki in slovenski možje in šli na delo!!!

Rojaki! Poglejte Meksiko!

—o—

Sv. Oče Pij X. so dovolili dne 25. junija 1912, da se dobi pod navadnimi pogoji popolnoma odpustek od opoldne 1. novembra do polnoči 2. novembra za duše v vicah tolikokrat, kolikorkrat se obišče cerkev in v njej nekoliko moli po namenu sv. Očeta.

—o—

Vrače. Nedavno je neki župnik opisal v "Zlati Dobi" sledeče slučaje: Ko sem nastopil službo, sem imel cerkvene ključe spravljene doma. Kmalu pride sestra mlađe matere prosit malo krstne vode. "Čemu?" vprašam. "Ta mali je bolan; božjast ga vije". "Čemu pa bo krstna voda?" "Še enkrat se oblije, pa božjast neha", odgovori deklina. Kaj sem storil? Zapodil sem jo. Mati je pila dobro vino, žganje in kavo v otroški postelji. Ni čuda, če je otrok božjasten.

Drugič opazim, da je naekrat zmanjkalo kadila v čolničku. Natihem izvem, — povedala mi je mati številnih otrok, — da imajo ljudje kadilo, ki je bilo že pri oltarju, kot posebno izdatno sredstvo zoper razne bolezni novorojencev, posebno če ne morejo spat. Premožne matere cerkvenika dobro plačajo za take medicine. — Še en slučaj. Letošnjo zimo pride v zakristijo mlad mož in prosi malo voska. Ker ima obrt in je precej inteligenten, sem rekel cerkveniku, naj mu dá ostanek sve-

če. Toda mož ga zavrne: "O ne, par kaplin od teh sveč bi rad, ki gore poleg monštrance". Za kaj bi rabil tak vosek? Za bolnega otroka... Poznal sem njegovo ženo, zato sem mu rekel: "Micka naj pusti vino, kavo in čaj, pa bo otrok spal".

— o —

Spoštuj očeta in mater. Kmet Matevž Radej iz Šedma pri Rajhenburgu na Štajerskem, ima jako hudobnega sina. Splošno je znan kot pretepač, ki tudi staršem ne prizanese. Poleti na primer je napadel mizarja Vrščaja in le na očetovo prošnjo mu je bilo prizanešeno. V torek, dne 7. novembra 1911, je pa ta nesrečni sin dobil svoje plačilo. Z očetom sta šla v vinograd po vino. Ko sta se vrnila, je sin začel pretepavati svojega očeta in ga metati ob tla. V silobranu je zgrabil oče za puško, in sedaj se je vnel boj za njo. V tem boju se puška sproži in sin se, v trebuh zadet, zvrne na tla. Prepeljali so ga v bolnico. Spoštuj očeta in mater!

Mati.

I. Prestor.

Zvečine nas smo imeli dobre matere. Kako lep zgled poštenosti in vernosti smo imeli v njih. Kaj čuda, da jih ljubimo!

Otroci slabih, brezskrbnih mater pa pogosto postanejo sovražniki svojih staršev. Nagajajo jim in grenijo življenje, da bi se najraje vtopili v solzah.

Ako toraj hoče mati, da jo bodo otroci ljubili, da jim bo prava, dobra mati, naj jim naprej daje lep vzgled. Kateri človek se z veseljem spompi svoje matere? Tisti, ki je imel dobro mater, ki je lepo živela, ki je videl na svoji mate-

ri samo dobre lastnosti. Mati s svojim življenjem utisne v dušo otrokovo svojo sliko. Kakoršna je bila mati, tak je spomin na njo pri otrocih. Poznam sinove, ki namesto, da bi spoštovali svoje matere, pa jih preklinjajo in zaničujejo. Kdo je temu kriv? Slaba mati! Preslabo je podučila svoje sinove v verskem oziru. Ali ni Jezus rekel v najhujših bolečinah: "Sin glej, tvoja mati?" Nepopisne so bile bočine našega Odrešenika na svetem križu. Pa vse je lažje preстал, kakor pa, ko je videl svojo mater pod križem v trpljenju.

Kaj pa ji je naklonilo toliko ljubezen božjega Sina? To, da je sama sveto živela.

Berimo življenje preb'azene Device in Matere! Od začetka njenega življenja pa do njene smrti ne najdemo ničesar, kar bi bila ona storila zoper božjo previdnost. Ako gledamo podobo njene matere sv. Ane, jo vidimo, kako mirno poslušša svojo mater, ki jo uči brati, in spoznavati resnice božje. Kako je ona sprejela angelja Gabrijela, ki ji je oznanil, da bode ona spočela od sv. Duha. Vsa je bila zamaknjena in zatopljena v pobožno molitev. Kako je bila pokorna svojim starišem sv. Joahimu in sv. Ani, tako je bil nji pokoren njen sin, ki je bil Bog in človek, kralj nebes in zemlje. Kakor boste ve, drage matere, naučile svoje otroke, tako bodo učili vaši otroci svoje otroke. Vidiš dobra mati, kaj storiš, ako svoje otroke dobro učiš.

Kako lepo raste roža vrtnica v vrtni gredici, ako ima skrbnega vrtnarja, ki jo pridno zaliva, varuje plevela in škodljivega mrčesa. Bujno cvete in razširja svoj prijeten sladki vonj po celem vrtu. Toda naj jo vrtnar zanemari, pridno ne obrezuje, vrtnica zdinvja, zgubi svojo krasoto, svoj vonj in se počasi posuši.

Tak vrtnar je mati pri svojih otročičih. Kako lepo se razvije srčee nedolžnega deteta pred očmi skrbne matere, ki pazi nanj kakor na punčico svojega očesa. Dobro vzgojeni otročiček, lepega obnašanja, nedolžnega obraza, ali ni to najlepša vrtnica na sveton? Kdor ga vidi, ga vzljubi. Da, dobri otroci so ponos svojih starišev, so radost sveta.

Sv. Frančšiek Saleški pravi, da je Bog pustil človeku tri stvari kot spomin na izgubljen raj, namreč: zvezdice na nebu, cvetljice na polju in jasno oko nedolžnega otroka.

Zato pa slabe, nemarne matere, ki ne spolnujejo svojih dolžnosti do otrok, koli-

ko gorja zakrivijo na svetu. Po pravici je zato rekel nekoč sv. oče papež Leon XIII.: "Dajte mi dobrih, vestnih katoliških mater in prenovim vam celi svet."

Kakor pa vrtnica bujno raste le tedaj, ako jo vrtnar pridno obrezuje, tako ostane otrok dober, če ga varujejo pridno stariši strasti. Že pri malem otročiču vidimo, kako se mu usiljuje trma, svojeglavost, lažljivost, tatvina i. t. d. sami izrastki napačne narave.

Mati, kot skrbna vrtnarica, mora pridno paziti na vsak najmanjši tak pojav na otroku in ga takoj z resnobo odpraviti. Mati ne sme čakati, da je otrok šest ali sedem let star, češ, saj je še otrok in ne ve kaj dela. Ravno zato, ker sam še ne ve, kaj dela, ker se sam ne more braniti tega plevela strasti, je mati dolžna ga čistiti in mu pomagati, da se teh strasti izgubi. Zato treba večkrat nastopiti tudi s šibo. To delo je zlasti očetovo. Zato pa mati napačno ravna ako skuša slabosti otrokove skrivati pred očetom in jih opravičevati, samo, da bi ga oče ne kaznoval. Vsak prestopok otrokov mora biti kaznovan ali pa vsaj resno posvarjen.

Najvspešnejša pomoč pri vgoji otrok pa so pogosta sv. obhajila. O, ko bi naše matere naučile svoje otroke pogosto hoditi k sv. obhajilu! Zlasti dandanes, ko smejo otročiči iti k sv. obhajilu takoj, ko so k pameti prišli, ko so šest ali sedem let stari. Takrat so še nepokvarjeni, ubogljivi, ako jih v teh letih mati navaja na tedensko, morda vsakdanje sv. obhajilo. O, koliko milosti bode prejemal tak otrok!

Kakor krepilna jutranja rosa, poživi prebujeno cvetko in jo okrepi za vročino dnevnega solnea, tako bo jutranje sv. obhajilo pokrepilo otrokovo dušo za vse skušnjave in priložnosti in osrečile bode vaše otročiče in sebe, kajti dobro vzgojeni otroci so največja radost in tolažbo vsaki materi na stara leta.

(Dalje sledi.)

